

OOXML Artık Bir “Standart”

Bilgisayar Mühendisi **Ali DEĞİRMENCİ**

alid@ulakbim.gov.tr

Wikipedia, “Office Open XML, (ISO/IEC ve OOXML ya da OpenXML olarak da anılır) hesap çizelgeleri, grafikler, sunumlar ve kelime işlem dokümanları gibi elektronik dokümanları betimleyen bir açık uluslararası standarttır.” diye tanımlamış. Bu standart, birçok uzmanın, bizlerden sayacağımız nedenlerle karşı çıkmasına rağmen 2 Nisan 2008 de resmi olarak standart hale geldi. Böylece aynı konu üzerinde 2 adet standarta kavuştuk. Bu “bir konu” için hayli abartılı bir rakam. En azından kelime itibarıyla bir şeyin “evrensel” olarak standart olması demek, herkesin, işlerini yaparken o standarta uyarak yapması demektir. Çok gerekli değilse, aynı görevi gören 1’den fazla standart olması, standartla ilgili bir işi gerçekleştirirken extra yük getirir. Yani yaptığımız işin her durumda çalışmasını istiyorsanız konuyla ilgili her türlü standartı göz önüne almanız gerekir. Peki, konuyla ilgili zaten OASIS OpenDocument adlı, 2006 yılında oluşturulmuş bir standart varken yeni bir standart ortaya çıkarmak ne anlama geliyor? Sorunun cevabı, OOXML’in Microsoft tarafından ortaya atılmış olmasıyla yakından ilgili. Yine Wikipedia’dan öğreniyoruz ki, “Office Open XML (Ecma 376 ile belirlenmiş) Microsoft Office 2007 için öntanımlı formattır. Office’in önceki versiyonları için (2000, XP ve 2003) bir uyumluluk paketi sağlanmıştır. Bu paket Windows 2000 Service Pack 4 ve daha yeni işletim sistemleri için kullanılabilir durumdadır. Uyumluluk paketi için Microsoft Office gerekli değildir, fakat Microsoft Windows gereklidir.” Örneğin, Office 2003 ile hazırladığımız bir dokümanınız var. Bunu daha sonra Office 2007 ile açtınız ve OOXML formatına dönüştürerek kaydettiniz. Bu işlemi ancak

Windows platformunda yapabileceksiniz. Kısacası, eğer 2007’den önceki Office sürümleriyle oluşturduğunuz bir dokümanınız varsa, açık kaynak kodlu bir ofis yazılımı kullanıyor olsanız bile, ilgili dokümanı OOXML formatıyla kullanmak ancak Windows kullanırsanız nasip olacaktır. Alıntıda bahsi geçen “yeni işletim sistemleri” de Microsoft’un çıkaracağı işletim sistemlerinden başka bir şey değildir. Özet olarak, Microsoft “tekelim ben tekelim ve öyle de kalırım” tekerlemesinden başkaca bir şey söylemiyor. Bu bile bahsi geçen standarta karşı olmak için yeterli bir sebep. Diğer sebepler için www.ozgurlukicin.org’a bakalım:

- **OOXML’e karşıyız** çünkü bu yeni standart, bilgiye özgür ve açık standartlarla erişimi engellemeye yönelik bir girişim. Bu nedenle bizler, özgür OpenDocument dosya biçimlerini destekliyor ve mevcut yazılım tekellerinin kendi patentli ve markalı teknolojilerini kamusal alanlarda standart haline getirme çabalarına karşı çıkıyoruz!

- **OOXML’e karşıyız** çünkü bu yeni dosya biçimi tek bir yazılım firması tarafından destekleniyor. Bir devlet düşünün, arşivindeki eski tarihli belgeleri açamıyor, çünkü bu belgeler artık desteklenmeyen bir dosya biçiminde yazılmış. Dosya biçimi sadece tek bir programla açılabilir ve o şirket artık piyasada yok! Bundan 10 yıl, 20 yıl sonra ne olacağını kim garanti edebilir? Bir şirket ürünü desteklemeyi durdurdu diye ülkelerin arşivi kaybolup gidecek mi?

- **OOXML’e karşıyız** çünkü eski MS Office belgelerine uyumluluk adına tanımlanmış, ancak nasıl işlenmesi gerektiği belirtilmemiş etiketleri kullanan bu yeni

standart. Bunlar sadece “şu program gibi davran” diyorlar, örneğin “Word 95 Gibi Biçimlendir” bunlardan biri. Standart “açık” olduğunu iddia ederken, programların bu tarz özellikleri kullanabilmesi için adı geçen programların nasıl çalıştığının bilinmesi gerekiyor. Bu ise OpenOffice.org gibi programların yıllardır uğraşıp halen tam anlamıyla gerçekleştiremedikleri bir durum.

- **OOXML’e karşıyız** çünkü daha önceki oylama sırasında gündeme getirilen ve büyük kısmı hâlâ çözümlenmemiş 3000’den fazla soruna sahip bir standart öneriliyor bize!

- **OOXML’e karşıyız** çünkü bu yeni standart talebi geçmişte VML gibi standart olma başvurusu reddedilmiş teknolojilere atıfta bulunuyor. Bir standardın, hem de konuda onaylanmış ve herkese açık/özgür alternatifleri (Örneğin SVG) varken, reddedilmiş eski ve sahipli bir teknolojiye atıfta bulunması, bu yeni standardın neden açık ve özgür olamayacağını bir başka göstergesi... Bu yeni standart, Microsoft’un pek çok patentli teknolojisine atıfta bulunması, bu yeni dosya biçimini kullanacak yazılım firmalarının üzerinde bir patent/mahkeme kılıcının sallanmasına yol açacak! “

Türkiye’deki özgür yazılım dünyası, Türkiye’yi temsilen OOXML’in standartlaşması konusunda oy kullanacak olan TSE ile görüşerek, TSE’nin oyunun “Kabul”den “Çekimser” hale gelmesini sağladılar. Bu süreçte ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği standartla ilgili bir rapor hazırladı. Fakat süreç, diğer ülkelerde bizde ki gibi işlemedi ve 2 Nisan’da OOXML standart hale geldi. Yine de herşey bitmiş değil !

